

Література:

1. Бюджетна система: підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. Тернопіль: ТНЕУ, 2013.
2. Лободіна З.М. Практика і проблематика фінансового забезпечення загальної освіти в умовах соціально-економічних трансформацій. URL: <http://library.tneu.edu.ua/index.php/uk/nmkd/57-resursy-biblioteku/pratsi-vykladachiv-tneu/1/72-2011-08-31-07-10-05> (дата звернення: 05.04.2020).
3. Філіпчук Л., Ломоносова Н. Бюджет освіти та науки 2019. URL: <https://cedos.org.ua/uk/2019> (дата звернення: 07.04.2020).

Заброцька Христина Русланівна

студентка 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І. П.

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА ЇХ РОЛЬ У ФІНАНСОВОМУ ВИРІВНЮВАННІ ТЕРИТОРІЙ

Глибокі трансформаційні процеси в економічній сфері, реалізація адміністративної реформи та модернізація системи суспільних відносин обумовлюють потребу формування відповідних механізмів державного регулювання для подолання впливу негативних факторів, та забезпечення поступального розвитку в умовах ресурсних обмежень. Довготривале домінування ситуаційного аналізу у процесі прийняття управлінських рішень в бюджетній сфері перешкоджало постановці та розв'язанню перспективних завдань, формуванню стратегічних управлінських рішень, взаємоузгодженість яких підвищувала б результативність реформ у бюджетній системі, зокрема в частині удосконалення механізму міжбюджетних відносин. Забезпечення ефективності останніх є однією з найважливіших і найскладніших цілей управління державними фінансами будь-якої держави [4, с. 136].

Розв'язання завдань стабілізації економічної динаміки, подолання наслідків фінансово-економічної кризи на сучасному етапі потребують застосування сучасних концептуальних підходів до підвищення

ефективності міжбюджетних відносин як важливої складової бюджетного регулювання.

Починаючи з 2015 р. в законодавчому порядку було змінено склад, структуру та механізм нарахування офіційних трансфертів місцевим бюджетам. Зокрема, дотації представлені у вигляді базової і реверсної дотації, які відрізняються між собою напрямками спрямування коштів (див. рис. 1).

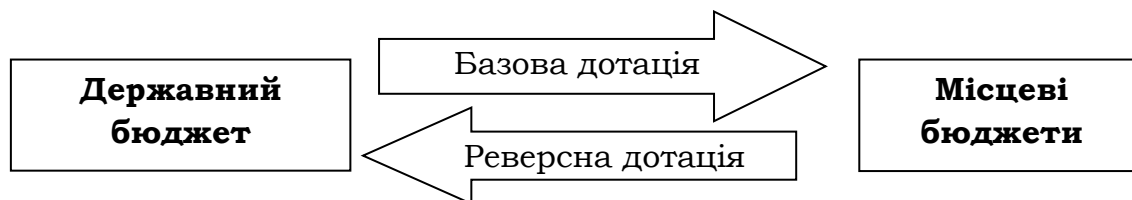

Рис. 1. Напрями спрямування базової і реверсної дотації*

* Складено автором за даними джерела [4].

Окрім того, запроваджено стабілізаційну дотацію, що надається місцевим бюджетам на протязі трьох років і її розмір становить не менш 1 % обсягу надходжень податків та зборів до місцевих бюджетів. Така дотація необхідна місцевим бюджетам для того, щоб здійснити покриття диспропорцій, які виникли у зв'язку із запровадженням нової моделі взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами.

Загальний розмір дотації складає 1 млрд. грн. Право розпоряджатися коштами стабілізаційної дотації отримало Міністерство фінансів України, яке виступає головним розпорядником коштів Відповідно до Постанови КМУ від 16.09.15 р. № 727 «Деякі питання стабілізаційної дотації з державного бюджету місцевим бюджетам» [2] визначено порядок розподілу стабілізаційної дотації у два етапи (див. табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл стабілізаційної дотації місцевим бюджетам*

<i>перший етап — між місцевими бюджетами у таких пропорціях:</i>	— не менш як 20 % — для обласних бюджетів; — не більш як 80 % — для бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад
<i>другий етап</i>	між обласними бюджетами

* Складено автором за даними джерела [2].

Динаміка надходження дотацій до місцевих бюджетів у період 2014-2017 рр. характеризується специфікою їх суттєвого скорочення. Так, якщо у 2014 р. до запровадження нового механізму надання офіційних трансфертів місцевим бюджетам обсяг дотацій становив 64,43 млрд. грн., то у наступні 2015-2017 рр. відбулося зменшення цих надходжень до 7,27 млрд. грн. та 6,83 млрд. грн. відповідно, що обумовлено рішенням надавати кошти місцевим бюджетам у вигляді субсидій спеціального призначення [3, с. 365].

У 2017 р. обсяг дотацій зріс до 21,99 млрд. грн. за рахунок відновлення додаткових дотацій за різними спрямуваннями, найбільшим обсягом з них характеризується дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків на утримання закладів освіти і охорони здоров'я – 15,05 млрд. грн.

Скорочення обсягу дотацій місцевим бюджетам у період 2014-2016 рр. становить 57,6 млрд. грн. У складі дотацій, наданих місцевим бюджетам у 2015-2016 рр., перевага надається базовій дотації, яка передбачає надходження коштів з державного бюджету місцевим бюджетам для вирівнювання їх фінансової спроможності. Динаміка надходжень абсолютних показників базової дотації вказує на її зменшення у 2016 р. проти 2015 р. на 0,44 млрд. грн. (з 7,27 млрд. грн. до 6,83 млрд. грн.). Сума стабілізаційної дотації у 2015-2016 рр. є однаковою і становить 2 млрд. грн.

Таким чином, частка дотацій у структурі офіційних трансфертів у 2015-2016 рр. становила 3,5%, натомість субвенції склали 96,5%. У 2017 р. ситуація дещо змінилася. Так, за рахунок зростання частки дотацій (додано додаткові дотації) їх частка у співвідношенні з субвенціями зросла у порівнянні з попереднім роком до 7,86 %.

Література:

1. Глухова В.І., Кравченко Ю.М. Міжбюджетні трансферти як форма бюджетного регулювання. *Економіка і регіон*. 2014. № 4. С. 80-84.
2. Деякі питання стабілізаційної дотації з державного бюджету місцевим бюджетам. Постанова Кабінету міністрів України від 16.09.15 р. № 727 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/6-2015-%D0%BF#n18> (дата звернення 13.01.2020).

3. Сидор І. П. Міжбюджетні трансферти в системі доходів місцевих бюджетів: сучасний стан та напрями вдосконалення. Інфраструктура ринку. 2019. Випуск 32. С. 363-370.

4. Федченко К.А. Механізми реформування міжбюджетних відносин в умовах економічної нестабільності. Вісник ЖДТУ. 2017. № 4 (82). С. 135-138.

Заєць Катерина Олександрівна

студентка 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ

Науковий керівник – к. е. н., доцент Коваль С. Л.

ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Державний бюджет представляє собою складне економічне явище, без якого не може існувати жодна держава, адже для здійснення своїх функцій їй необхідна фінансова база. У сучасних умовах дослідження проблем виконання дохідної частини Державного бюджету України є актуальним, оскільки саме бюджет відображає складну систему перерозподільних відносин у суспільстві та охоплює практично кожен юридичну та фізичну особу.

Доходи державного бюджету являють собою частину централізованих фінансових ресурсів та виступають фінансовою основою держави для виконання покладених на неї функцій. Для того, щоб проаналізувати виконання дохідної частини Державного бюджету, необхідно дослідити за рахунок яких складових вони формуються (табл. 1).

Як видно з показників табл. 1, протягом досліджуваного періоду дохідній частині Державного бюджету притаманна тенденція до зростання. Так, у 2017 р. доходи становили 793 441 млн. грн., у 2018 р – 946 849 млн. грн., а у 2019 р. – 998 279 млн. грн. (табл. 1).

Основне навантаження з наповнення дохідної частини Державного бюджету припадає на податкові надходження. Так, у 2017 р. вони становили 627 154 млн. грн., у 2018 р. – 753 816 млн. грн., а у 2019 р. –